

दशमः अनुच्छेदः

विजयादशमी भारतीयानां पवित्रं पर्व भवति । एतत् पर्व आश्विनमासस्य शुक्लपक्षस्य दशम्यां तिथौ सम्पाद्यते । इयं तिथिः विजयसूचिका मन्यते । अस्मिन् दिवसे श्रीरामः रावणस्य निधनं कृत्वा विजयं प्राप्तवान् । अस्मिन्नेव दिवसे दुर्गा शुम्भं निशुम्भं च अमारयत् । एतत् दिनं विजयेन सम्बन्धितमस्ति । अतः एतत् दिनं विजयादशमी नाम्ना प्रसिद्धम् ।

यद्यपि अयमुत्सवः आश्विनमासस्य शुक्लपक्षस्य दशम्यां तिथौ मान्यते, तथापि उत्सवात् दशदिन-पूर्वमेव रामकथायाः रामलीलायाः संकीर्तनादीनां च आयोजनं भवति । जनाः उत्साहेन रामलीलां पश्यन्ति । दशम्यां तिथौ रावणकुम्भकर्ण-मेघनादानां च अग्निसंयोगः क्रियते । सायंकाले रामलीलाक्षेत्रे लोकानां विपुलः समागमः भवति । तस्मिन् समये रामस्य लक्ष्मणस्य हनुमतः च वेशेन कलाकाराः तत्र आगच्छन्ति । हनुमान् च दशहरास्थानमागच्छति । हनुमता कृत्रिमा लङ्का दह्यते । उपस्थिताः जनाः श्रीरामस्य जयध्वनिं कुर्वन्ति । अयमुत्सवः अधर्मस्य उपरि धर्मस्य, असत्यस्य उपरि सत्यस्य, दुर्जनतायाः उपरि सज्जनतायाः विजयस्य प्रतीकमस्ति । वस्तुतः एषः उत्सवः परमपावनः अस्ति ।

प्रश्नाः

1. एकेन वाक्येन संस्कृतभाषया मातृभाषया वा उत्तरं लिखत ।

- (क) विजयादशमी उत्सवः कदा सम्पाद्यते ?
- (ख) विजयादशमी दिवसे दुर्गा कान् अमारयत् ?
- (ग) केन प्रकारेण विजयादशमी उत्सवः विजयस्य प्रतीकमस्ति ?

2. एकेन पदेन संस्कृतभाषया मातृभाषया वा उत्तरं लिखत ।

- (क) विजयादशमी दिवसे श्रीरामः कस्य निधनं कृतवान् ?
- (ख) भारतीयानां पवित्रं पर्व किम् ?
- (ग) सायंकाले केषां समागमः भवति ?
- (घ) उपस्थिताः जनाः कस्य जयध्वनिं कुर्वन्ति ?

